

„Pri Bogu, ne morem! Oprosti . . . ne srdi se. Jej preje“.

Grof je položil žlico, katero je bil nesel k ustom, na krožnik in uprši presenečeni pogled v hišnika, dejal nemirno:

„Neumnež! Saj nisem kak novi bedak, da bi ne vedel zakaj hočeš, da najpreje večerjam, kajti znano ti mora biti naprej, da me bode tvoje poročilo zbegalo in mi pregnalo ves tek do večerje“.

Hišnik se je zmedel in malo ustrašil, nekako čudno zmigal z ramama in dvignil z rokama ter odgovoril polušepetaje:

„Ne, Aleš Grigorjevič čemu bi le begalo, ampak čudil se bodeš tej nepričakovanosti . . . Le jej preje! Nič ni hudega, pravim, nič ni hudega . . . Samo nekaj nenavadnega je . . .“

„Povej torej!“ dejal je grof in med tem nehote bistro udaril z žlico po krožniku.

Zdajci se v vratarjevi sobi uže nista več nahajala dovtipno se pomenkujoča prijatelja. Hipoma sta se izpremenila: jeden v dostojanstvenika, drugi njegov sluga v — hišnika.

„Norič se je z gospodom pripeljal“, jel je praviti hišnik.

Grof se je tiho začudil, potem osupnil in jedva slišno vzdihnil.

„Kedaj“? vprašal je po kratkem molku.

„Ravnokar, srečali so te baje blizu doma. Da se niso zvrnili, pripeljali se bi bili še pred mrakom.“

Nastopil je molk. Dostojanstvenik je sedel mirno ter zrl na krožnik, kjer je ležala laguska in žlica, s katero je bil zaropotal. Roka je ležala na mizi poleg žlice; ali prsti so jo izpustili. Hišnik je pazno motril grofov obraz in zapazil, da je njegovo poročilo večega pomena za starega grofa, nego se je on mislil.

Vsem pri hiši je bilo nekoliko znano, a bolje še hišniku, da je Norič, ki je živel iz milosti pri grofu, rododoljski žlahtič, bil poslan v tuje kraje in da se ne vrne sam. Kako je prišla ta vest med domače — je bilo težko reči. Grof je naročil Noriču svoje naročilo na samem, med štirimi očmi, prošlo jesen. Ali Norič je imel ženo, njegova žena je imela otroke in prijateljice, a prijateljice so imele zopet svoje prijatelje in prijateljice. In na ta način se še Norič ni pripeljal pridno iz Moskve do Smolenska, ko so si uže vsi domači šepetali tajnostno na ušesa, da je Norič odpotoval v tuje kraje in se vrne z zamorskim grofičem.

Po nekoliko trenutkov trajajočem molku vzdignil je grof zamišljeni, in kakor se je videlo hišniku, otoženi pogled in izpregovoril:

„Ali si ga videl“?

„Noriča? Seveda sem ga videl. Sedaj bržkone spi“.

„Kakega Noriča! Porednež! Kaj meni mar Norič! Mari ga še nikdar nisem videl! Vprašam: ali si videl onega . . . Nu njega. Nu tega gospoda . . . Došlega gosta ka-li? Bedak!“

„Videl. Seveda. Sam sem ga spremil do sob“.

„Ali je še zelo mlad“?

„Mlad, seveda“.

„Je zal“?

Da. Prav zal je.

„Je majhen, ali visoke rasti? vprašal je grof z nekako drugim povdarkom v glasu ter pobesil oči znova na krožnik.

„Rasti je bolj velike. Tako . . . Kakor bi vam povedal . . . kakor ste vi“.

„Kakor jaz“? zamomljal je grof.

„Da, kakor vi“, ponovil je hišnik.

„Ali je grbonoščen? Ali ima kljukast nos, kaj? vprašal je s šaljivim, nekako nenaravnim, posiljnim glasom grof. (Dalje sledi).

Napad na škofa Strossmayerja.

Ob koncu predzadnjega državnozbornega zasedanja so vložili Wolf, dr. Pomer in sodrugi silno drzno interpelacijo, zakaj se je konfisciral članek nekega nemškega lista, v katerem listu je bil objavljen sramotilen članek o škofu Strossmayerju. Trdi se v istem članku, da je Strossmayer napadel pri vatikanskem cerkvenem zboru sv. Očeta Pija IX. tako srdito, da so ga vlekli kardinali z odra. Poslanec Žičkar je poslal interpelacijo blagemu starčku ter dobil od njega to-le pismo:

„Velepoštovani gospod, mili moj prijatelj! Hvala Vam lepa za prijateljski list, za vest, katera me je zelo razžalostila. Bodite pa uverjeni, da je vse ono, kar so pisali nemški listi, od prve do zadnje besede hudobna izmišljina in neistina. To se dela in razglasuje samo radi tega, da se sveta mati cerkev ljudem omrzi. Jaz sem vedno in vedno s celo dušo in celim srcem ljubil sveto mater cerkev in sedaj jo istotako ljubim. Svetujem pa tudi slovanskemu narodu, katerega osobito ljubim in spoštujem, da ostane zvest svoji sveti veri in svoji sveti cerkvi ne samo zavoljo svoje neumrljivosti in božjega izveličanja, ampak tudi zavoljo vsakega zemeljskega blagoslova, zavoljo prostosti, samostojnosti, slave in rešilne sreče na svoji zemlji. Vedno sem bil uverjen in sem še danes uverjen in sem pripravljen to potrditi tudi s svojo smrtjo, da je najvzvišenejše, najbožanstveneje delo božjih rok, milosti božje: sveta katoliška cerkev, v kateri in po kateri sprejema ljudski rod vse bogastvo božjega odrešenja. In ako iz posebne milosti in dobrote božje kedaj zagledam lice božje, bode to sam sad delovanja svete matere katoliške cerkve. Vsled vsega tega sem sv. Očeta papeža Pija IX. iskreno ljubil in spoštoval kakor vidnega glavarja cerkve, kakor namestnika Jezusovega, nezmotljivega nadpastirja cerkve, a ljubil sem ga tudi radi tega, ker je bil vedno čist, pobožen, učen, reven in pripraven za vsako žrtev, ki jo je zahtevalo njegovo sveto, vzvišeno zvanje. Nikdar nisem govoril niti proti njemu niti proti rimski cerkvi. In še danes, stoječ ob robu groba in neumrljivosti svoje, ljubim in spoštujem

katoliško cerkev in se ne morem dovolj zahvaliti previdnosti božji, ki je izkazala milost, da sem rojen, odgojen od pobožnih katoliških roditeljev, da sem se izobrazil pri pošteni katoliški učitelj, in da sem naposled postal duhovnik novega zakona. Sedaj sem, hvala Bogu doživel celo petdesetletnico svojega škofovanja. Tudi svetega Očeta Leona XIII. ljubim iz vsega srca in sem pripravljen zanj darovati tudi svoje življenje. Prepričan sem, da je poseben dar milosti in previdnosti božje, da so divne lastnosti in sposobnosti njegovega uma in srca v najtesnejši zvezi in slogi z nadnaravnimi njegovimi darovi, z nadnaravno njegovo nalogo. Mnogi bi v današnjem svetovnem vrvenju zdvajali, ako bi ne videli na čelu katoliške cerkve Leona XIII., najsvetejšega, najvzvišenejšega, moža najčistejšega, najrevnejšega, najslavnejšega, kateri je kedaj sedel na stolici sv. Petra. Vsak njegov korak, vsako njegovo dejanje, vsaka njegova okrožnica je pravi, živi dokaz onega božjega navdahnjenja, koje imenujemo nezmotljivost. Ponavljam, jaz ljubim, spoštujem in v zvezde kujem svetega očeta Leona XIII. In hvala Bogu svetemu, ta preslavni mož, vrhovni pastir cerkve božje tudi mene ljubi, spoštuje, skrbi zame in mi pri vsaki priliki izkazuje svoje zaupanje. Bog ga živi še dolgo, dolgo let in ga obdaruje z vsakim darom svoje svete milosti! To je moja razjasnitev, to je moja odkrita izpoved. Rad bi, da se to izve po celem svetu, osobito pa med slovanskim narodom, h kateremu spadam in katerega posebnim načinom ljubim in kateremu želim iz vsega srca srečo, slobodo, slavo. Bog Vas blagoslovi! Priporočam se Vašemu milemu spominjaju, Vaši bratski ljubezni in Vaši pobožni molitvi Vaš prijatelj

Josip Juraj Strossmayer,
škof bosanski in sremski.

Djakovar, dne 3. travnja 1900.

Novice.

— **Osebna vest.** Okrajni komisar v Novem mestu, gosp. dr. Stadler pl Wolfersgrün je poklican na službovanje v ministerstvo. Kakor znano, je gosp. dr. Stadler sorodnik ministra Calla

— **Odlikovanje.** Materijalni kontrolor pri rudniškem ravnateljstvu v Idriji, gospod Ivan Zazula je šel v pokoj in dobil tem povodom zlati zaslužni križec.

— **Državna podpora.** Poljedelsko ministerstvo je podelilo kmetijski podružnici v Zagorju na Notranjskem 500 K podpore za dveesnico.

— **Poroka avstrijskega prestolonaslednika** bode brez slavnosti med 15. in 22. junijem. Nadvojvoda Franc Ferdinand se poroči z grofico Chotek.

— **Prešernov kip.** V izložbi knjigotržca Schwentnerja razstavljen je Prešernov kip, katerega je modeliral akademični kipar Alojzij Repič, podstavek pa je oskrbela c. kr. obrtna šola. Kip je last „Maticе Slovenske“.

— »Slovenska Matica« vabi na XIII. odborovo sejo v Ljubljani dne 6. rožnika l. 1900. ob petih popoldne v društveni pisarni. Spored: 1.) Naznanila predsedništva. 2.) Odborenje zapisnika o CXX. odborovi seji. 3.) Poročilo gospodar-

skega odseka o računih za leto 1899. in o društveni hiši. 4.) Poročilo o pripravah za občni zbor. 5.) Tajnikovo poročilo. 6.) Eventualia.

— **Načrt ljubljanskega mesta** Ravnokar je izšel v založbi Ivana Bonača elegantni v 4. barvah litografirani načrt našega, po potresu lepo razcvitega mesta Ljubljane. Načrtu dodan je kratek obris mesta, voditelj po mestu, cena postrežčkov in izvoščkov. Poleg podobe glavnega mesta krasi načrt še 11 različnih javnih poslopij. Cena temu za tujca kot za domačina prepotrebneemu načrtu je samo 20 kr.

— **Naš rojak Fr Bučar** bode dne 2. junija nastopil kot gost v „Aidi“ na dunajski dvorni operi.

— **Volilni shod v Kranju** sta priredila v soboto zvečer ob pol. 9 uri gg. drž poslanec dr. Ferjancič in dež. poslanec Šubic. Shod se je vršil v gostilniških prostorih gosp. Mayrja ob mnogobrojni udeležbi.

— **Obrtna nadaljevalna šola v Kranju** priredi razstavo risarskih izdelkov, ki se otvori dne 3. junija to je za binkoštno nedeljo za teden dni.

— **Nov vožnji red za Gorenjsko.** Jeseni bosta vozila dva nočna vlaka iz Ljubljane na Gorenjsko. Prvi bode odhajal iz Ljubljane ob 10. uri, drugi pa ob pol 1. uri po noči. Prvi zjutranji vlak bode že v Ljubljani ob pol 5. uri, drugi pa ob pol. 9 uri.

— **Samostan v Stičini** so ondotni Cisterzijani zelo lepo popravili. V samostanu je vseh skupaj 30 ljudi.

— **Ribničani** so poslali Krügerju razglednico z nebrojnimi častitkami seveda le s slovenskim naslovom.

— **Luna je premotila čuvaja** na ljubljanskem gradu minolo sredo ob 2. uri zjutraj. Vzhajala je namreč izza Jančjega hriba, o čemer se je žarelo nebo. Čuvaj pa ima menda naročilo posebno paziti na vevško tovarno radi stavke in vesten v svojih dolžnostih, kakor je, ni imel časa poučiti se o vzroku žarečega se neba in kakor bi trenil je zagrmel z ljubljanskega grada topov strel v znamenje, da gori v okolici — seveda vevška tovarna. Gasilci so poskakali s postelj ter hiteli v Mestni dom, kamor pa jim je telefoniral čuvaj v grada, da ne gori v Vevčah marveč da samo „mesec gor gre“.

— **Stavka v Vevčah.** Minolo sredo so imeli delavci vevške papirnice prejeti zaslužek do dneva, ko so ustavili delo ter ob enem tudi delavske knjižnice. Tako je odredilo vodstvo tovarne: v sredo pa je isto vodstvo naročilo delavcem, naj v četrtek dne 24. m. m. pridejo po zaslužek in knjižnice. Temu pa so delavci oporekali, češ, da na praznik ne marajo prejemati plačila in knjižic, in dokler ne bo rešeno vprašanje gledé bolniške blagajne, ki sedem let ni imela občnega zbora ter se sploh vsa zadeva stavke temeljito in pravilno ne reši. Brezobzirnost, s katero vodstvo vevške papirnice postopa v sedanji stavki, govori glasno, kako je to vodstvo že vsa leta izkoriščalo in zatiralo ubogo ljudstvo ter priča, da je sedanja stavka le neovrgljiva posledica dolgoletnega krivičnega zatiranja. Res, lepe so morale biti razmere med delavstvom in uradništvom oziroma vodstvom v Vevčah, da je mej slednjim držnost in objestnost tako bujno vzrastla, kakor se vidi sedaj. Saj to vodstvo ošabno odklanja vsako pogajanje z delavstvom, katerega je izkoriščalo mnoga leta ter brezobzirno daje delavcem na izbiro dvoje: ali naj brezpogojno začne zopet delati ali pa naj pride vsaki po svojo delavsko knjižico! To je pravcato srednjeveško nasilje, ki se mora gnjusiti vsakemu poštemu človeku. Res, tem bolj se moramo čuditi delavstvu, ki se ne da zapeljati svojemu skrajno užaljenemu čutu in ohranjuje red in mir. In vodstvo si je pač v svesti, kako globoko mora biti delavstvo užaljeno, sicer bi se ne bilo zopet izprosilo 120 mož vojakov v obrambo svoje kože. Tudi ta okolnost govori mnogo in človeku je trpko v srcu, če misli, da mora biti tudi vojaštvo na razpolago kapitalističnim pijavkam in jih — če tudi nehote, to se umeje — podpira v izkoriščanju delavstva in v trdovratnosti, kadar delavstvo, izrabljeno